

Lääketieteellinen tiedekunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
StV@eduskunta.fi

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle valtion vuoden 2026 talousarviosta

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahoista. Haluamme erityisesti kiinnittää huomiota kahteen keskeiseen kokonaisuuteen: koulutuksen rahoitukseen sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kohdentamiseen.

1. Lääkärikoulutuksen ja erikoistumisen rahoitus

Valtioneuvoston linjaus lääkärien ja hammaslääkäreiden koulutusmäärien kasvattamisesta on ollut välttämätön toimenpide väestön palvelutarpeisiin vastaamiseksi. Lääkärikoulutuksen sisäänottoja on myös lisätty yliopistojen toimesta sekä perus- että erikoistumiskoulutuksessa – tämä kaikki noudattelee myös STM:n tarveselvitystä (STM2022:21).

Samanaikaisesti kuitenkin STM:n momentin 33.60.33 määrärahoja ollaan nyt budjettiesityksessä vähentämässä. Momentista lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta hyvinvointialueille maksettavat korvaukset pienenisivät 17 % (51,3 M€ vs. 61,7 M€ vuonna 2025). Tutkinto- ja harjoittelukorvaukset opiskelijaa kohden siis laskisivat merkittävästi, ja kokonaisrahoitus supistuisi. Tämä kehitys on ristiriidassa koulutusmäärien kasvamisen kanssa ja uhkaa erityisesti koulutuksen laatua sekä siirtää aiemmin STM-momentilta katettuja kuluja myös yliopistojen OKM-rahoituksesta katettavaksi.

Lääkärikoulutuksen OKM-rahoitus on jo nykyisellään alimitoitettu, ja tämän vuoksi yliopistoilla ei ole realistisia mahdollisuuksia kompensoida STM:n koulutusleikkauksia. Kun lääkärikoulutuksen määriä lisättiin vuonna 2023, osana sopimusta OKM:n kanssa oli, että OKM ja STM sopivat vastaavasti palvelujärjestelmän kyvykkyyksien turvaamisesta. Tämä ei nyt näy talousarviossa.

Tilanne on erityisen ongelmallinen erikoislääkärikoulutuksen osalta. STM:n nykyinen korvaus yliopistoille (noin 4 000 €/valmistunut erikoislääkäri tai -hammaslääkäri) kattaa vain noin kolmanneksen todellisista kustannuksista. Yliopistot joutuvat paikkaamaan erotuksen omasta OKM-perusrahoituksestaan sekä muista ulkoisista lähteistä. Ei ole kestävä, että yliopistolain mukaisista tehtävistä siirretään rahoitusta muun lain mukaisiin koulutustehtäviin.

Erikoistumiskoulutuksen tarve on kasvussa erityisesti psykiatrian, geriatrian, sisätautien, diagnostiikan ja yleislääketieteen aloilla. Mikäli rahoitus ei vastaa todellisia kustannuksia, vaarana on koulutuksen laadun merkittävä heikentyminen, ohjausresurssien riittämättömyys ja alueellinen epätasapaino koulutuspaikkojen saatavuudessa. Tämä

heijastuu suoraan hyvinvointialueiden kykyyn vastata hoidon tarpeisiin ja lisää kustannuksia vaativan erikoissairaanhoidon osalta.

Lisäksi on huomattava, että hyvinvointialueiden talousarviokehitys sallii vain rajallisen indeksikorotuksen (3,25 %), mutta ei sisällä erillistä kompensatiota lisääntyneestä koulutusvastuusta. Tämä asettaa koulutusrahoituksen ja palvelutuotannon keskenään ristiriitaan.

Esitämme valiokunnalle, että:

- momentin 33.60.33 määrärahat palautetaan vähintään vuoden 2025 tasolle,
- erikoislääkärikoulutuksen korvaustaso yliopistoille nostetaan vastaamaan todellisia kustannuksia, ja
- luodaan monivuotinen mekanismi koulutuskorvausten ennakoitavuudelle ja indeksisidonnaisuudelle.

2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta (TKI)

STM:n tutkimus- ja kehittämisrahoitus (momentti 33.60.32) sekä kansallisen kehittämisen määrärahat (momentti 33.60.31) tarjoavat tärkeän välineen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseen. Momentin 33.60.32 rahoitus on kriittisen tärkeä terveydenhuollon ja sosiaalityön tutkimuksen mahdollistamiseen hyvinvointialueilla ja yliopistosairaaloissa. Se myös vahvistaa yliopiston ja palvelujärjestelmän yhteistä tutkimusinfrastruktuuria ja henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Talousarvioesityksessä valtion TKI-panostusten kasvua kohti 1,2 % BKT-tavoitetta ei kuitenkaan kohdisteta STM:n hallinnonalalle. Tämä uhkaa jättää sosiaali- ja terveysalan tutkimuksen kansallisen TKI-tiekartan ulkopuolelle, vaikka juuri sote-järjestelmässä on suurin potentiaali tuottavuusloikkaan ja kustannusten hillintään uuden teknologian ja dataohjatun päätöksenteon avulla.

3. Laajemmat vaikutukset julkisen talouden kestävyyteen

On tärkeää nähdä koulutus- ja tutkimusrahoitus investointina, ei kuluna. Riittävä koulutusrahoitus turvaa osaavan henkilöstön saatavuuden, vähentää rekrytointipaineita ja pienentää hoitojonojen kustannuksia.

Sote-sektorin TKI-panostukset puolestaan luovat pitkän aikavälin säästöjä tehostamalla palveluprosesseja ja vähentämällä päällekkäistä työtä. Näin ne tukevat julkisen talouden kestävyyttä ja hallituksen omia tuottavuustavoitteita.

4. Yhteenveto

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta esittää sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle:

1. Koulutusrahoitus turvataan: Momentin 33.60.33 määrärahat palautetaan vähintään vuoden 2025 tasolle ja erikoislääkärikoulutuksen korvaustaso nostetaan vastaamaan todellisia kustannuksia.
2. TKI-rahoitus turvataan ja kohdennetaan vaikuttavasti: STM:n tutkimusrahoitus sisällytetään valtion TKI-tiekarttaan ja suunnataan sellaisten toimintamallien

käyttöönottoon, jotka hillitsevät kustannusten kasvua ja ovat levitettävissä valtakunnallisesti.

Tiedekunta tunnistaa tarpeen hillitä julkisia menoja, mutta nämä toimenpiteet ovat investointeja, jotka vähentävät tulevia menoja ja parantavat sosiaali- ja terveyspalvelujen kestävyyttä.

Kunnioittavasti,

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta

**TURUN
YLIOPISTO**
UNIVERSITY
OF TURKU

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Turun yliopiston UTUsign-järjestelmällä

This document has been electronically signed with UTUsign system of the University of Turku

Päiväys / Date: 07.10.2025 15:21:37 (UTC +0300)

Pekka Hänninen

dekaani

Turun yliopisto

Organisaation varmentama (UTU-käyttäjätunnus)
Certified by organization (UTU user account)

Organisaation varmentama